

Den lokale undervisningsplan 2023/2024

Hovedforløbet på Niels Brock
Økonomispecialet

Indholdsfortegnelse

Indhold

1.0 Link til gældende regler	3
2.0 Generelt om specialet	3
3.0 Overordnet pædagogisk/didaktisk ramme for specialet	3
4.0 Obligatoriske skoleperioder	6
5.0 Valgfag	21

1.0 Link til gældende regler

Uddannelsesbekendtgørelse: [Bekendtgørelse om kontoruddannelsen med specialer \(retsinformation.dk\)](#)

Uddannelsesordning: [Uddannelsesadministration.dk](#)

Elever der har startet grundforløb efter 1. august 2015 og før 1. august 2021 følger uddannelsen på den nyeste ordning (Uddannelsesordning pr. 1. august 2023). Elever der har startet grundforløb før 1/8-2015 (HG) kan gennemføre uddannelsen efter de gældende regler.

2.0 Generelt om specialet

Specialet er rettet mod arbejdsfunktioner inden for økonomi i enten private eller offentlige virksomheder. Eleverne uddannes til at varetage forskelligartede økonomiopgaver, hvor læringen er rettet mod elev- og jobprofiler inden for controlling funktioner, regnskab eller en kombination heraf. Uddannelsen består af obligatoriske skoleperioder med centrale moduler inden for økonomi samt fordybelse i specifikke fagområder via valgfrie specialefag. Uddannelsen afsluttes med en fagprøve med såvel et skriftligt produkt og en mundtlig eksamen.

3.0 Overordnet pædagogisk/didaktisk ramme for specialet

Helhedsorienteret

De faglige temaer og tilhørende cases/opgaver er opbygget med en stigende kompleksitet i forhold til skoleperioderne. Hvor de indledende skoleperioder har mere fokus på grundlæggende fagligt stof og forståelse, så har de senere skoleperioder og valgfag mere fokus på analyse og problemløsning. I den afsluttende fagprøve arbejder eleven også helhedsorienteret i forhold til emnevalget med inddragelse af forskellig læring fra skoleperioder og valgfag.

Differentiering

Den generelle undervisning fysisk som digital tilrettelægges med et højt fagligt indhold, hvor der lægges vægt på at skabe en fælles forståelse for *hvorfor* emnerne er relevante og *hvordan* der skal arbejdes med dem. Uden fælles platform eller synkronisering bliver efterfølgende differentiering vanskelig. Differentieringen forgår derfor primært i de lokale faser af undervisningen (vejledning/feedback og individuelle opgaver m.v.).

Vejledningsintensiv: Udover traditionel undervisning fysisk eller digitalt gennemfører underviserne en intensiv vejledning og feedback i forbindelse med elevernes løbende opgaver og casearbejde. Vejledning/feedback differentieres såvel i tidsanvendelse og indhold i forhold til den enkelte, således at der her sikres en professionalisme – via differentiering i forhold til elevernes baggrund og kompetencer. Vejledningen af stærke elever har som regel karakter af coaching, hvor eleverne inspireres/motiveres til at udvikle egne og selvstændige løsninger. Vejledning af svagere elever kan som supplement hertil have karakter af decideret supplerende undervisning tilpasset den enkelte elev eller enkelte elever i mindre grupper.

Individuel feedback: I tilfælde hvor underviserens øvrige metoder til at skabe differentiering ikke har det forventede udbytte overfor enkelt elever tager underviseren initiativ til en "udviklingssamtale" med den enkelte elev. Her drøftes hvilke supplerende indsatser eleven kan/bør gennemføre for at øge det faglige samt personlige udbytte af skoleperioderne.

Aktiv deltagelse: Underviserne arbejder konstant på at skabe et positivt læringsmiljø, hvor aktiv elevdeltagelse belønnes med respekt og anerkendelse, således at flest muligt "tør" og ønsker at deltage aktivt med spørgsmål og kommentarer. Den individuelle aktivitet bidrager også til differentiering.

Individuelle opgaver: Der arbejdes på relevante skoleperioder med individuelle test og øvelsesopgaver, der udover at kunne indgå i bedømmelsen af den enkelte elev skal tjene det formål at eleven kan få synliggjort og identificeret individuelle svagheder og mangler i det faglige stof, som der skal fokus på at forbedre.

Eksemplificering: I såvel undervisning som vejledning eksemplificerer underviseren det teoretiske stof med eksempler fra et bredt udsnit af erhvervslivet. Elevernes erhvervsmæssige baggrund er skabt fra virksomheder med stor variation i såvel brancher, virksomhedsstørrelser, organisationsstruktur og processer m.v. Med henblik på at sikre bedst mulig læring for den enkelte vil underviserne anvende en stor bredde i eksemplificeringen, således at den enkelte elev med høj sandsynlighed kan koble egne erfaringer med teorien. Eleverne motiveres løbende i undervisningen til selv at eksemplificere teorien med viden fra egen virksomhed og herved skabe en relevant kobling mellem teori og praksis.

Tværfaglighed

De obligatoriske skoleperioder er fagligt opbygget, således at der på en given skoleperiode indgår faglige elementer fra tidligere skoleperioder, hvorved der skabes tværfaglighed. Fx er bogføring/kontering/regnskab et centralt tema på skoleperioden Virksomhedens økonomi, men indgår også på skoleperioden Controlling 1, hvor temaet ligger til grund for at arbejde med analyser af virksomheders rentabilitet. I elevens afsluttende fagprøve vil eleven ligeledes skulle arbejde tværfagligt i forhold til den valgte praktiske problemstilling.

Praksisrelation

Teoretisk grundlag for arbejdet med erhvervsrettede projekter: Eleverne bliver hver dag præsenteret for teoretiske oplæg til skemaets emnevalg. Emnevalgene er planlagt ud fra de målepinde som kurset fordrer og suppleres med emner, som vurderes at give en bedre sammenhæng i det overordnede mål for kurset. De teoretiske oplæg er en vekselvirkning mellem dialog, orientering og øvelsesopgaver under forløbet. Via løsning af øvelsesopgaverne, sikrer underviseren sig, at der er en bred forståelse af de berørte emner. Efter de teoretiske oplæg, bliver eleverne sat til løse erhvervsrettede projektorienterede cases, som afleveringsopgaver.

Erhvervsrettede projekter: Projekterne er opbygget som reelle virksomhedscases for at give eleverne mulighed for at arbejde med det faglige stof, så praksis- og virkelighedsnært som muligt.

Ud over det gennemgåede faglige stof fordrer casene, at eleverne foretager yderligere dataindsamling via eksterne kilder.

Casene er designet problemorienteret, hvilket betyder at eleverne udover basale erhvervsøkonomiske regnefærdigheder i høj grad får brug for at kunne analysere, tage stilling til samt kommer med innovative individuelle løsningsforslag.

Opgaverne giver mulighed for at eleverne via opstilling af egne forudsætninger kan øge casens sværhedsgrad og kompleksitet og derved selv bidrage til supplerende deltagerstyrede læringsaktiviteter.

Casene er oftest én sammenhængende case, der giver god dybde og helhedsorientering i det faglige stof set i forhold til løsrevne enkeltopgaver, hvor helheden og sammenhænge mistes. Der arbejdes desuden med en dynamisk virtuel opbygning, hvor løbende ændrede forudsætninger eller tillægsopgaver gør casene yderligere virkelighedsnære og træner eleverne i at være omstillingsparate.

Casene kan uanset det faglige grundindhold indeholde internationale aspekter, der sikrer at eleverne via skoleperioderne får indsigt og viden om *globale og internationale erhvervsøkonomiske problemstillinger*.

I tillæg til ovenstående løser eleverne forud for de obligatoriske skoleperioder mindre hjemmeopgaver i deres virksomheder i relation til det faglige indhold på skoleperioden. Herved styrkes praksisrelationen yderligere.

Grøn omstilling/bæredygtighed

Der tales i dag om bæredygtighed som den 5. industrielle revolution: Hvis man ikke kan drive virksomhed uden at drive rovdrift på jordens ressourcer, så får man vanskeligt ved at overleve som virksomhed. Temaer om grøn omstilling og bæredygtighed vil derfor integreres i relevante dele af undervisningen og vi vil i den forbindelse faciliterer dialog og debat om emnerne blandt eleverne.

4.0 Obligatoriske skoleperioder

Virksomhedsøkonomi

Eleverne lærer at deltage i arbejdet med virksomhedens forskellige økonomiske dispositioner ud fra en forståelse af, hvordan blandt andet konkrete beslutninger om kontering, investering/finansiering og likviditet påvirker virksomhedens indtjening. Herunder fokuseres der på bogføring/kontering, moms, kontoplaner, regnskabsopstillinger, afstemninger, interne kontroller m.v.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven har en forståelse af, hvad der påvirker en virksomheds indtjening, herunder hvordan investering/finansiering påvirker virksomhedens resultat, balance og likviditet • Eleven kender formålet med kontoplaners opbygning og sammenhængen mellem kontering og regnskabs poster, og eleven kan vurdere, hvordan en konkret kontering påvirker virksomhedens årsregnskab og momsopgørelse mv., og eleven kan i konkrete eksempler fejlfinde • Eleven kan vurdere, hvad der er korrekt kontering i forhold til at give et retvisende billede af 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>

<p>virksomhedens årsregnskab, og eleven kan forholde sig til god bogføringsskik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere, hvordan en valgt kontering påvirker beregningen af centrale nøgletal • Eleven kender formålet med virksomheders interne kontroller • Eleven kan anvende centrale momsregler for køb og salg i Danmark 	<p>De faglige temaer er; Lovgivning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Principperne for bogføringsloven <p>Kontoplaner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontoplaners opbygning og regnskabsopstilling • Økonomiske sammenhænge • Hvordan investering/finansiering påvirker virksomhedens resultat, balance og likviditet. <p>Momsregler for køb og salg i DK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regler for momsfradrag i dk <p>Bogføring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bogføring i forhold til god bogføringsskik og retvisende regnskab • Opstilling af resultatopgørelse og balance baseret på kontering. • Konkret fejlfinding i kontering • Konterings betydning for nøgletal <p>Afstemninger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afstemninger af likvider, kreditorer, debitorer m.v. <p>Interne kontroller</p>	<p>feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering.</p> <p><i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.</p>	
---	--	--	--

	<p>Formålet med virksomhedens interne kontroller</p> <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet Økonomi A.</p>		
--	---	--	--

Budgettering

Eleverne lærer om budgettering som styringsinstrument i dagligdagen og herved at kunne deltage i budgettering og udarbejdelse af rapportering til ledelsen.

Eleverne lærer hvordan virksomheden kan gennemføre en god budgetproces, hvordan drifts-, likviditets- og balancebudgetter udarbejdes samt hvordan simple budgetkontroller kan gennemføres for en effektiv styring.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere relevante budgetforudsætninger og beregne og begrunde, hvilke der er relevante i forhold til en konkret situation • Eleven kender formålet med forskellige budgetmetoder, herunder break down og build up-metoden og aktiv/passiv budgettering • Eleven kan arbejde med kalkulationer og skelne mellem faste og variable omkostninger • Eleven kan udarbejde et resultatbudget og likviditetsbudget efter beholdningsforskydningsmodellen samt udarbejde et balancebudget 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalanen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan udarbejde en simpel budgetkontrol • Eleven kan anvende regneark hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsprocesser inden for budgettering 	<p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmateriale vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er:</p> <p>Budgetproceduren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ledelsesværktøj og styringsinstrument • Budgetteringsmetoder • Budgetplanlægning (FAKIR) • Situationsrapporter - Indsamling af data • Handlingsplaner • Medarbejderadfærd <p>Driftsbudget</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budgetforudsætninger • Budgettets opbygning • Budgettering af aktivitet og kapacitet • Rullende budget og prognoser <p>Budgetkontrol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af simple budgetkontroller <p>Likviditetsbudget</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likviditetsbudgetters opbygning • Momsproblematik 	<p>motivation med projektarbejde, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås</p>	<p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>
---	---	--	--

	<p>Balancebudget</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balancebudgettets opbygning <p>Regneark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regneark i arbejdsprocesser inden for budgettering. <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet Økonomi B.</p>	<p>en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til</p>	
--	---	---	--

		individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.	
--	--	--	--

Likviditetsstyring

Formålet med faget er, at eleven kan deltage i vurdering af virksomhedens likviditetsbehov, og hvordan den fremskaffes. Eleven lærer om hvordan en virksomheds likviditet via nøgletal, pengestrømsanalyse og finansieringsanalyser kan vurderes herunder årsagerne til negativ/positiv udvikling. Eleverne lærer om hvordan likviditetsbehov kan opgøres og budgetteres i kommende år. Eleverne lærer hvordan likviditeten kan fremskaffes via interne tiltag samt hvordan finansiering via eksterne kilder gøres bedst og billigst.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan opstille et likviditetsbudget efter ind- og udbetalingsmodellen og foretage vurdering • Eleven kender værktøjer til forbedring af likviditeten • Eleven kender værktøjer til kreditorstyring 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kender værktøjer til debitorstyring og kender rentelovens bestemmelser • Eleven kan udarbejde og vurdere en pengestrømsopgørelse • Eleven kan via nøgletalsberegninger vurdere en virksomheds likviditet • Eleven kan anvende regneark hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsprocesser forbundet med likviditetsstyring 	<p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er:</p> <p>Analysegrundlag og formål</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likviditetsstyringens mål og interesser • Regnskaber som grundlag for likviditetsstyring og budgettering <p>Likviditetsplanlægning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likviditetsbudgettering herunder likviditetsberedskab og effekter af risici/forskydninger. <p>Kapitalfremskaffelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likviditetsbehov og metoder til intern kapitalfremskaffelse • Værktøjer til debitorstyring samt renteloven • Værktøjer til kreditorstyring <p>Finansiering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likviditetsbehov og eksterne finansieringsmuligheder 	<p>grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige</p>	<p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>
--	--	---	---

	<p>herunder fordele, ulemper og risici</p> <p>Nøgletal og effekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Likviditetsrelaterede nøgletal og vurdering heraf • Likviditetsmæssige konsekvenser af forskellige betalingsbetingelser, varerabatter og betalingsrabatter <p>Likviditetsanalyser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pengestrømsanalyse - opgøre og vurdere hidtidigt kapitalbehov og -fremskaffelse • Finansieringsanalyse - opgøre og vurdere hidtidigt kapitalbehov og -fremskaffelse <p>Excel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regneark til arbejdsprocesser forbundet med likviditetsstyring. <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet Økonomi C</p>	<p>elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekaraktere n varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparing:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt</p>	
--	--	--	--

		underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.	
--	--	--	--

Controlling I

Eleverne lærer om rapportering til ledelsen om kapacitetsudnyttelse i forhold til, hvad der er optimalt og rentabelt for virksomheden. Eleverne lærer bl.a. om hvordan forskellige omkostningsfordelings- og analysemetoder, herunder Activity Based Costing, rentabilitetsanalyser, dækningsbidragsanalyser, CVP og Cost-benefit analyser, kan gennemføres og anvendes i økonomistyringen og beslutningsprocessen. Procesoptimering og bæredygtighed integreres i temaer.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan skelne mellem faste og variable samt direkte og indirekte omkostninger • Eleven kender vigtigheden af omkostningsfordelinger i forbindelse med rentabilitetsanalyse af produkter, distrikter, markeder mv. • Eleven kan foretage beregninger af aktivitetsbaseret omkostningsfordelin 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p>

<p>g (ABC) for indirekte produktionsomkostninger contra den traditionelle omkostningsfordeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan foretage dækningsbidragsberegninger • Eleven har kendskab til, hvordan man kan beregne den optimale udnyttelse af en virksomheds kapacitet • Eleven kan anvende regneark hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsprocesser inden for controlling, herunder særligt i forhold til udarbejdelse af præsentationer til rapportering. 	<p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>Emner på skoleopholdet:</p> <p>Omkostningstyper</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faste og variable samt direkte og indirekte omkostninger • Knap kapacitet og springvise omkostninger <p>Styring og procesoptimering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvalgte teorier og metoder inden for kvalitet, optimering og styring herunder Lean og RPA/AI. <p>Omkostningsfordelinger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivitetsbaseret omkostningsfordeling af direkte og indirekte omkostninger. • Activity Based Costing contra traditionelle fordelinger • Arbitrær omkostningsfordeling <p>Rentabilitetsanalyser</p>	<p>inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring.</p>	<p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>
--	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Omkostningsforde- ling og dækningsbidragsber egninger i forbindelse med rentabilitetsanalyser på produkter, markeder etc <p>Kapacitetsudnyttelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgørelse af optimal kapacitetsudnyttelse • CVP-analyser (Cost, Volume, Profit) <p>Bæredygtighed og Cost/benefit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intro til ESG- nøgletal og Klimakompasset • Cost-benefit- analyser <p>Excel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regneark i forhold til arbejdsprocesser inden for controlling herunder præsentationer til rapportering. <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet Økonomi D.</p>	<p>Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuel, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekaraktere n varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/spar ring:</i> For hvert ugentlige undervisningsfo rløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne</p>	
--	---	--	--

		dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.	
--	--	--	--

Controlling 2

Eleven lærer værktøjer til ledelsesrapportering indenfor resultatkontrol og om plan for investering/finansiering. Eleven lærer bl.a. om hvordan beslutningsteori, budgetkontroller og afvigelsesanalyser, bæredygtighedsmodeller, KPI'er og Balanced Scorecard, investerings- og finansieringsanalyser kan indgå i god økonomistyring. På dette skoleophold opstartes fagprøven også.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan udarbejde budgetkontrol med afvigelsesanalyser • Eleven kan fastsætte og beregne udvalgte KPI'ere og udarbejde rapportering til ledelsen (Øko II) • Eleven kan beregne lønsomheden ved forskellige typer af investering • Eleven kan beregne lønsomheden ved forskellige typer af finansiering • Eleven har kendskab til beslutningsteori 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering: Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan udarbejde en business case, inklusive Cost-benefit-analyse • Eleven kan anvende regneark hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsprocesser inden for controlling, herunder særligt i forhold til udarbejdelse af præsentationer til rapportering 	<p>De faglige temaer er:</p> <p>Beslutningsteori</p> <ul style="list-style-type: none"> • Principper for beslutningsteori <p>Bæredygtighed og analyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modeller for grøn omstilling og bæredygtighed • Traditionelle økonomiske analysemodeller <p>Budgetkontrol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afvigelsesanalyser Bogføringsfejl Periodiseringer Forskydninger Prognosefejl Nøgletalskontrol <p>KPI-Balanced Scorecard</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastsættelse og beregning af KPI samt rapportering herunder bæredygtighed • Metode til god økonomistyring <p>Investering og lønsomhed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lønsomheden ved forskellige typer af investering. <p>Finansiering og lønsomhed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lønsomheden ved forskellige typer af finansiering <p>Løsningsmodeller</p> <ul style="list-style-type: none"> • Løsningsmodeller og konsekvensberegninger herunder nøgletal <p>Business case</p>	<p>hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparring:</i></p>	
---	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> Kurssets temaer behandles via business case <p>Fagprøveinfo</p> <ul style="list-style-type: none"> Introduktion til fagprøven – krav, forventninger. Individuelle samtaler om emnevalg <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i Økonomi E</p>	<p>For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.</p>	
--	--	--	--

Eksternt regnskab

Eleven lærer at kunne medvirke ved udarbejdelse af årsrapporten og indsamling af dokumentation til virksomhedens revisor. Eleverne lærer hvordan indtægter, omkostninger, aktiver og passiver indregnes og måles i årsregnskabet, hvordan centrale elementer i årsrapporten udarbejdes samt hvordan samspillet mellem revisor og virksomhed foregår.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> Eleven kan redegøre for regnskabsbrugernes informationsbehov og kvalitetskrav Eleven kan redegøre for årsregnskabslovens opbygning og krav til årsrapporten for de forskellige regnskabsklasser Eleven behersker årsregnskabslovens krav om indtægtsregistrering, omkostningsregistrering samt kriterier for aktivering og 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet,</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p>

<p>passivering af regnskabsposter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan inden for udvalgte områder, herunder anlægsaktiver, lager og tilgodehavender, arbejde med værdiansættelse og kan vurdere konsekvenser af den valgte indregningsmetode • Eleven behersker årsregnskabslovens krav til indregning og måling af passiver • Eleven kender metoder til værdiansættelse af virksomheder 	<p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er:</p> <p>Årsregnskabslovens struktur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opbygning og regnskabsklasser • Brugernes krav/behov • Opstillingskrav <p>Indregning af regnskabsposter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indtægts- og omkostningsregistrering • Kriterier for aktivering og passivering. <p>Måling af regnskabsposter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materielle, finansielle og immaterielle anlægsaktiver herunder op-, ned- og afskrivninger samt anlægskartotek • Omsætningsaktiver • Egenkapital og reserver • Hensatte forpligtelser • Lang og kortfristede gældsposter <p>Årsrapportens indhold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ledelsespåtegning • Revisionspåtegning 	<p>samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens</p>	<p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>
--	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Ledelsesberetning • Anvendt regnskabspraksis • Årsregnskabet • Relevant dokumentation og oplysningskrav • Bæredygtighedsdirektivet (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive) • Sammenlignelighed og historik <p>Revisors rolle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revisionsopgaver og informationsbehov • Revisionsprotokol, påtegninger og forbehold <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet Økonomi F.</p>	<p>gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.</p>	
--	--	--	--

5.0 Valgfag

Eleverne skal have minimum 1 eller 2 valgfag, men kan vælge helt op til 8 valgfag fx Moms & afgifter, Løn og lovgivning, Regnskabs- og virksomhedsanalyse, Projektstyring og økonomi, Erhvervsbeskatning m.fl. Se i øvrigt valgfag på Brock.dk - [Valgfag på Niels Brock hovedforløb](#)

Løn & lovgivning

Eleverne lærer om ferieloven, funktionærloven og andre relevante lovgivninger for lønområdet herunder at beregne de korrekte tillæg og fradrag til en lønseddel. Eleverne lærer om de enkelte dele af en lønseddel og hvordan den udarbejdes korrekt samt hvordan lønnen bogføres korrekt og hvordan lønbogholderiet opdateres, så alle oplysninger registreres korrekt. Desuden lærer eleverne om overenskomster, personalegoder og forskellige skatteregler.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
------------------------	--------------------------	------------------------------------	----------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Eleven har et grundlæggende kendskab til regulering af ansættelsesforhold via lovgivning og arbejdsmarkedets overenskomster • Eleven kan arbejde med indsamling og behandling af almindeligt forekommende data til brug for lønberegninger. • Eleven kan arbejde med de mest anvendte former for beregning af lønninger, herunder pensioner, personalegoder samt opgørelse af feriepenge og søn-/helligdagsbetaling mv. • Eleven kan arbejde med afstemning af lønregnskabet efter løn og gageberegning, herunder foretage afstemning med virksomhedens finansbogføring og afstemning ved årsafslutning og årsopgørelse 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er:</p> <p>Lovgivning/overenskomster Funktionærloven og ansættelseskontrakter Ferielloven - Den nye ferielov Barselsloven Overenskomster</p> <p>Lønsedler Lønsedlers indhold og udarbejdelse af lønsedler.</p> <p>Lønberegninger</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>
--	---	--	---

	<p>Beregning af lønninger, herunder pensioner, personalegoder, opgørelse af feriepenge og søn-/helligdagsbetaling, atp, skat mv. Dagpenge, barsel, AUB, finansieringsbidrag</p> <p>Beskatning personalegoder Bil, multimedie, kost/Logi, kørselsgodtgørelse, bruttolønsordning m.v.</p> <p>Bogføring og afstemning Lønningsbogholderiet og bogføring af løn Afstemning af lønregnskabet efter løn og gageberegning, Afstemning med virksomhedens finansbogføring og afstemning ved årsafslutning.</p> <p>Løndata og persondata Indsamling og behandling af data til brug for lønberegninger herunder persondata</p> <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet VF Løn & lovgivning</p>	<p>læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.</p>	
--	---	--	--

Projektstyring og økonomi

Eleverne lærer om de værktøjer der anvendes i projektstyring og hvordan projektstyring foregår i erhvervslivet, hvilken del af erhvervslivet der anvender projektstyring samt fordele/ulemper ved

projektstyring. Eleverne lærer om, hvordan man styrer økonomien i en virksomhed, der arbejder med projektstyring.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven har kendskab til grundlæggende elementer ved projektarbejdet, herunder arbejdsformen, projekttyper, organisationsformer samt etablering og afvikling af projektorganisationer • Eleven kan vedligeholde et projektdokument indeholdende projektets formål, mål, succeskriterier og faseopdeling • Eleven kan håndtere diverse værktøjer til styringen af et projekt i forhold til risici, interessenter, ressourcer, opgave- og tidsstyring • Eleven kan arbejde med økonomi og resultatstyring i projektet, herunder estimering, budgettering, kvalitetsstyring, disponering og værditænkning samt Cost-Benefit analyse • Eleven har kendskab til projektledelse, herunder krav til projektlederen, personlig ledelse, konflikthåndtering, samarbejde og 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er:</p> <p>Projektstyringselementer Projektets formål, mål og succeskriterier Projektdefinition, projekttyper og styringens elementer</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering: Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalaen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>

<p>effektivitet</p>	<p>Projektorganisering Organisering af projekter Arbejdsform i projekter og fasemodeller Opgave- og tidsstyring – kvalitetsstyring Afvikling af projekter og projektorganisationer</p> <p>Projekter og økonomi Økonomi i projekter herunder estimering, budgettering og cost/benefit</p> <p>Projektledelse/-styring Konflikter i projekter og – håndtering Projektledelse, personlig ledelse herunder krav til projektlederen Samarbejde og effektivitet</p> <p>Projekter og analyse Interessent- og omverdensanalyser Typer af risikoanalyser og anvendelse i projekter Værktøjer til procesbeskrivelse, -analyse Kravspecifikationer og løsningsmuligheder</p> <p>Projekter og udbud Regler/lovgivning for udbud/tilbud ved indkøb til projekter</p> <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet VF Projektstyring og økonomi</p>	<p>feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.</p>	
---------------------	--	--	--

Erhvervsbeskatning

Eleven lærer om opbygningen af det danske skattesystem med særlig vægt på løn, kursgevinster, kurstab, avance ved aktiehandel samt beskatning af erhvervsmæssige indtægter fra danske virksomheder registreret som A/S og ApS. Eleven lærer at foretage skatteberegning manuelt og med efterfølgende elektronisk kontrol af beregningerne.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for det danske skattesystems opbygning jfr. statskattelovens §§ 4-6 • Eleven kan redegøre for almindeligt anvendte begreber som f.eks. skatteevne, subjektiv skattepligt, globalindkomstbegrebet og territorialprincippet, skattepligtige indtægter og fradragsberettigede driftsomkostninger • Eleven behersker de grundlæggende regler for skattemæssige afskrivninger og kan beregne skattemæssige afskrivninger på driftsmidler, bygninger og immaterielle aktiver mv. • Eleven kan redegøre for selskabers beskatning af udbytte, konsekvenser ved afståelse af aktier samt kursgevinster og tab på fordringer og gæld • Eleven kan redegøre for opgørelsen af skattepligtig indkomst for selskaber, herunder konvertering af regnskabsmæssig resultat til skattemæssig resultat • Eleven behersker reglerne omkring 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er:</p> <p>Skattelovgivning</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering: Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>

<p>skatteberegning for selskaber og acontoskatteordningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for reglerne om national sambeskatning • Eleven behersker reglerne om personers beskatning af udbytte og konsekvenser ved afståelse af aktier • Eleven kan redegøre for skatteadministrationens opbygning herunder klageadgang fra skatteankenævn til domstolene 	<p>Det danske skattesystems opbygning jfr. Stats-skattelovens §§ 4-6</p> <p>Skatteadministrationens opbygning herunder klageadgang</p> <p>Skattepligtig indkomst Opgørelsen af skattepligtig indkomst for selskaber, herunder konvertering af regnskabsmæssigt resultat til skattemæssigt resultat</p> <p>Skatteberegning for selskaber og acontoskatteordningen</p> <p>Regler for skattemæssige afskrivninger på driftsmidler, bygninger og immaterielle aktiver mv</p> <p>Beskatning Beskatning af udbytte, konsekvenser ved afståelse af aktier samt kursgevinster og tab på fordringer og gæld</p> <p>National sambeskatning</p> <p>Personers beskatning af udbytte og konsekvenser ved afståelse af aktier</p> <p>Skattebegreber Skattebegreber som f.eks. skatteevne, subjektiv skattepligt, globalindkomst- begrebet og territorial-princippet, skattepligtige indtægter og fradragsberettigede omkostninger</p> <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet VF</p> <p>Erhvervsbeskatning</p>	<p>endelige karakter.</p> <p>Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring.</p> <p>Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper.</p> <p>Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit.</p> <p>Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering.</p> <p><i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig</p>	
--	---	---	--

		som personlig karakter.	
--	--	-------------------------	--

Regnskabs og virksomhedsanalyse (Ekstern vurdering)

Eleverne lærer at foretage en ekstern vurdering af virksomheders økonomiske stilling og udvikling med udgangspunkt i eksterne regnskaber og rapporter. Eleverne lærer at anvende forskelligartede regnskabsanalysemetoder og relevante teorier i en praktisk sammenhæng.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven behersker metoder til regnskabsanalyse • Eleven kan anvende forskellige regnskabsdatabaser • Eleven behersker konkrete analyser af udvalgte regnskaber • Eleven har kendskab til, hvilket behov en ekstern interessent har for information og viden i forbindelse med vurdering af en virksomhed 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer, Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering; Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskalen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>

	<p>De faglige temaer er:</p> <p>Analysegrundlag og formål Regnskabsanalysens formål, elementer og grundlag herunder interessentanalyse Regnskaber til analysebrug Systematik i regnskabsana-lysen herunder Dupont pyramide</p> <p>Analyseområder - økonomi Index- og commonsize-analyse Analyse af indtjeningsevnen Analyse af rentabilitet Analyse af kapitaltilpasning Analyse af likviditet og soliditet Analyse af driftsmæssige og finansielle løftestangeffekter</p> <p>Analyseområder - øvrige Analyse trusler/muligheder for indtjening i branche, omverden, produktgrupper m.v.</p> <p>Ørige analyseområder – ledelse, ressourcer m.v.</p> <p>Analyse af bløde nøgletal</p> <p>Regnskabsdatabaser Adgang til regnskaber og regnskabsdatabaser.</p> <p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på</p>	<p>med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering. <i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle</p>	
--	--	---	--

	MNB i rummet VF Ekstern vurdering	elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.	
--	--------------------------------------	--	--

Moms & afgifter

Eleverne lærer hvordan moms håndteres ved handel i Danmark og udlandet herunder fradragsregler, bogføring og indberetninger samt hvordan lønsumsafgifter og energiafgifter opgøres samt indberettes.

Mål for undervisningen	Indhold i undervisningen	Evaluering, feedback og bedømmelse	Bedømmelseskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan anvende centrale momsregler for køb og salg i Danmark, herunder beherske reglerne for henholdsvis fuld-, delvis eller ingen fradrag • Eleven kan bogføre moms og udarbejde momsopgørelse samt momsangivelse til Skat • Eleven har kendskab til centrale momsregler ved samhandel med udlandet herunder handel med momsregistrerede og ikke-momsregistrerede virksomheder 	<p>Undervisningen Undervisningen er for de enkelte temaer tilrettelagt i en kombination af;</p> <p>Fysiske eller digitale oplæg fra underviseren.</p> <p>Dialogbaseret undervisning med praktisk eksemplificering</p> <p>Øvelser og dialog i mindre grupper</p> <p>Gruppearbejde om afleveringsopgaver</p> <p>Elevpræsentationer og feedback</p> <p>Eventuelle individuelle test</p> <p>Formativ feedback fra underviseren</p> <p>Undervisningsmaterialerne vil være en varieret kombination af videoer,</p>	<p>Formativ evaluering: I forbindelse med opgave- og casevejledning har underviserne fokus på løbende at give feedback til eleverne i forhold til caseopgaverne, samarbejdet i grupperne samt eventuelle individuelle observationer. Målet er at sikre en løbende inspiration og motivation med projektarbejdet, samt sikre at alle i så vid udstrækning som muligt får det planlagte faglige og personlige udbytte.</p> <p>Summativ evaluering: Det tilstræbes, at afleverede opgaver/tests i ugens løb evalueres hurtigst</p>	<p>Bedømmelsen af elevens præstation vil ske efter 7-trinsskålen.</p> <p>Eleven vil vurderes i forhold til målene for undervisningen.</p> <p>Bedømmelseskriterierne tager afsæt i forskelligartede kriterier;</p> <p>Aflevering af gruppeopgaver og cases.</p> <p>Præsentationer af opgaver og cases</p> <p>Eventuelle individuelle tests</p> <p>Underviserens individuelle vurdering af elevens niveau i forhold til målene.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Eleven har kendskab til reglerne for lønsumsafgift, herunder opgørelse af lønsumsafgift efter de forskellige metoder samt udarbejdelse af angivelse til Skat • Eleven har kendskab til reglerne for refusion af udvalgte energiafgifter og kan opgøre refusionen 	<p>Powerpoint, eksempler, lovgivning, vejledninger, links m.v.</p> <p>De faglige temaer er;</p> <p>Momsregler for køb og salg i DK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regler for momsfradrag • Bogføring af moms • Momsopgørelse • Momsindberetning til Skat <p>Handel med udlandet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Momsregler ved handel med andre EU lande og lande udenfor EU. • Momsregistreret og ikke-momsregistreret virksomhed • Momsgodtgørelse ved rejser i udland • Indberetningsregler • Sikring af betalinger <p>Lønsumsafgift</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvem er omfattet af lønsum • Regler for beregning af lønsumsafgift efter forskellige metoder • Indberetning af lønsumsafgift til Skat. <p>Energiafgifter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opgørelse og fradrag for energiafgifter • Indberetningsregler <p>Øvrige afgifter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punktafgifter og beskatning af personalegoder 	<p>muligt og senest indenfor 14 dage, hvilket giver mulighed for at give feedback til eleverne med skriftlige meddelelser og en overordnet skriftlig begrundelse for den endelige karakter. Eleverne præsenterer opgaver/cases i plenum med efterfølgende feedback fra underviser og/eller øvrige elever. Herved opnås en bedre læring, da opgaverne på det tidspunkt er i frisk erindring. Caseopgaverne løses som udgangspunkt i grupper. Underviseren har mulighed for at evaluere og karaktergive individuelt, hvis det vurderes at enkelte elevers indsats, vidensniveau m.v. ikke svarer til gruppens gennemsnit. Forventet differentiering af gruppekarakteren varsles så tidligt på ugen som muligt, så der opnås mulighed for forbedring inden afslutning og endelig evaluering.</p> <p><i>Særlig evaluering/sparring:</i> For hvert ugentlige undervisningsforløb</p>	
---	--	--	--

	<p>Det detaljerede program fremgår af skema og undervisningsindholdet på MNB i rummet VF Moms & afgifter.</p>	<p>er der afsat tid til individuelle samtaler med elever, der måtte ønske det eller såfremt underviseren vurderer, at nogle elever har behov for en mere fremadrettet dialog. Denne dialog kan have såvel faglig som personlig karakter.</p>	
--	---	--	--